

	<p align="center">Український державний університет імені Михайла Драгоманова</p> <p align="center">Факультет іноземної філології</p> <hr/> <p align="center">РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)</p>																			
<p>Освітньо-наукова програма <u>ФІЛОЛОГІЯ</u></p>	<p align="center"><u>ДИНАМІКА</u> <u>ЛІТЕРАТУРНОГО ПРОЦЕСУ</u> <u>В ЗМІНІ ЕСТЕТИЧНИХ СИСТЕМ</u></p> <p align="center">Рік навчання <u>3-й</u>, семестр <u>V-й</u> Форма навчання: <i>очна (денна/вечірня) / заочна</i></p>	<p>Галузь знань 03 Гуманітарні науки Спеціальність 035 Філологія Освітній рівень третій (освітньо-науковий)</p>																		
	<p><u>Кафедра світової літератури та теорії літератури</u> Викладач: д.філол.н., проф. <i>Пахарєва Тетяна Анатоліївна</i> Лінк на профіль викладача у Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?user=iJl92tEAAA&hl=uk E-mail: t.a.pakharyeva@udu.edu.ua</p>																			
<p>I. Основна мета / цілі навчання</p>	<p>Поглиблення і систематизація сучасних уявлень про історичну динаміку літератури, магістральні напрями, течії, стилі у розвитку світового літературного процесу в зміні естетичних систем, забезпечення теоретичного підґрунтя для самостійної науково-дослідницької роботи здобувачів третього рівня вищої освіти – філологів.</p>																			
<p>II. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі, пререквізити</p>	<p>Навчальна дисципліна вибіркова Цикл дисциплін за вибором здобувача Шифр у переліку вибірових компонентів ВВ 10</p> <p>Передумови для вивчення дисципліни – опанування навчальних дисциплін філософського та літературознавчого характеру з першого (бакалаврського), другого (магістерського) рівнів вищої освіти, навчальних дисциплін «Філософія науки» з циклу загальнонаукової підготовки та «Компаративістика та компаративні дослідження» з циклу спеціальної підготовки з ОНП «Філологія».</p>																			
<p>III. Обсяг навчальної дисципліни</p>	<table border="1"> <tr> <td><i>Кількість кредитів</i></td> <td colspan="2">3 кредити</td> </tr> <tr> <td><i>Загальна кількість годин</i></td> <td colspan="2">90 год.</td> </tr> <tr> <td><i>Форма навчання</i></td> <td>очна</td> <td>заочна</td> </tr> <tr> <td><i>Лекційні заняття</i></td> <td>20 год.</td> <td>4 год.</td> </tr> <tr> <td><i>Семінарські заняття</i></td> <td>20 год.</td> <td>6 год.</td> </tr> <tr> <td><i>Самостійна робота</i></td> <td>50 год.</td> <td>80 год.</td> </tr> </table>		<i>Кількість кредитів</i>	3 кредити		<i>Загальна кількість годин</i>	90 год.		<i>Форма навчання</i>	очна	заочна	<i>Лекційні заняття</i>	20 год.	4 год.	<i>Семінарські заняття</i>	20 год.	6 год.	<i>Самостійна робота</i>	50 год.	80 год.
<i>Кількість кредитів</i>	3 кредити																			
<i>Загальна кількість годин</i>	90 год.																			
<i>Форма навчання</i>	очна	заочна																		
<i>Лекційні заняття</i>	20 год.	4 год.																		
<i>Семінарські заняття</i>	20 год.	6 год.																		
<i>Самостійна робота</i>	50 год.	80 год.																		
<p>IV. Короткий зміст навчальної дисципліни</p>	<p>Модуль 1. Теорії художніх систем. Літературний процес, динаміка літератури у зміні естетичних систем Античності - XVIII ст. Тема 1. Художні парадигми та їх особливості.</p>																			

Літературні напрями, течії, стилі як парадигмальні явища літератури. Актуальні концепції парадигмального структурування літературного процесу.

Тема 2. Антична література.

Політеїчна картина світу, система персонажів в античних творах, сутність конфлікту, основні засоби художнього зображення, жанрова система.

Тема 3. Література доби Середньовіччя.

Теоцентрична картина світу, основні теми і особливості, жанрова система. Середньовічний історизм, документалізм, дидактизм. Канонічність і нормативність поезики. Монументальний і орнаментальний стилі давньоукраїнської літератури.

Тема 4. Література епохи Відродження.

Художня парадигма бароко. Шлях до антропоцентризму. Мистецтво Нового Часу. Література Відродження: світоглядні принципи та художньо-естетичні пошуки. Поетика бароко.

Тема 5. Художня система класицизму.

Класицизм як напрям літератури і мистецтва: умови формування, основні світоглядні засади та ідеї, естетичні риси. Особливості конфлікту, зображення персонажів, героїв. Жанрова система класицизму. Канонічність і нормативність поезики. Особливості розвитку і основні твори класицизму в світовій і російській літературі.

Модуль 2. Література ХІХ ст. в зміні парадигм від нормативності до авторської поезики.

Тема 1. Художня система сентименталізму.

Сентименталізм в літературі: представники, основні риси поезики, особливості зображення героїв.

Тема 2. Художня система романтизму.

Романтизм як напрям літератури і мистецтва: умови виникнення, основні світоглядні засади та ідеї, естетичні риси, представники та їх твори. Основні типи конфлікту, особливості романтичного героя та поезикальні засоби його зображення. Жанрова система романтизму в літературі ХІХ ст. Особливості розвитку романтизму в англійській, німецькій, французькій, російській, українській, польській літературах. Неоромантичні тенденції у літературі ХХ ст.

Тема 3. Художня система реалізму.

Реалізм як напрям літератури і мистецтва: основні світоглядні засади та ідеї, естетичні риси, особливості поезики. Жанрова система в літературі реалізму ХІХ ст. Національні особливості літератури реалізму: англійського, французького, німецького та ін. Особливості розвитку реалізму в російській літературі ХІХ ст.

Модуль 3. Модифікації парадигм реалізму і модернізму в літературі ХХ-ХХІ ст.

Тема 1. Розвиток реалізму у літературі ХХ та ХХІ століть.

Модифікації реалізму в літературі к. ХІХ – поч. ХХ ст. Натуралізм. Неореалізм. Реалістична складова в літературі ХХ та ХХІ ст. Взаємодія реалізму з нереалістичними художніми системами.

Тема 2. Художня парадигма модернізму.

Модернізм як напрям у світовій літературі і мистецтві: умови виникнення, основні світоглядні засади, нонкласична естетика, художні пошуки і експерименти. Основні течії модернізму в світовій

	<p>літературі, їх представники і твори (символізм, футуризм, російський акмеїзм і англо-американський імажизм, імажинізм, конструктивізм, літературний авангард, експресіонізм, сюрреалізм, література абсурду.</p> <p>Тема 3. Художня парадигма постмодернізму. Формування «предпостмодерністського комплексу» в літературі пізнього модернізму і авангарду. Постмодернізм як літературно-художній напрям, його представники і твори. Основні теоретичні роботи та дискусії стосовно постмодернізму. Основні світоглядні риси, постнонкласична естетика, стильова еkleктика. Деконструкція, деканонізація, децентрація, гра у постмодерністському дискурсі. Універсальні риси і національні особливості «російської версії» постмодернізму, його різновиди і течії.</p> <p>Тема 4. Постпостмодернізм або метапостмодернізм. Основні тенденції естетичних пошуків у новітній літературі та мистецтві XXI століття. Родові, видові, жанрові дифузії, синтез і експеримент на стику літератури і науки, літератури та ІТ-технологій. «Паралельна реальність» і «віртуальний світ».</p>
<p>V. Результати навчання</p>	<p>ПРН 2. Знати основні класичні та новітні філологічні концепції, фундаментальні праці конкретної філологічної спеціалізації, глибоко розуміти теоретичні й практичні проблеми в галузі дослідження.</p> <p>ПРН 3. Уміти проводити огляд, критичний аналіз, оцінку й узагальнення різних наукових поглядів у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію.</p> <p>ПРН 12. Реалізовувати стратегії дослідницького самовдосконалення та обирати засоби саморозвитку.</p>
<p>VI. Порядок і критерії оцінювання</p>	<p>Форми поточного і підсумкового контролю Поточний контроль: опитування (усні, письмові), доповіді, реферати, творчі роботи (презентації, командні проєкти, написання есе), тренувальні онлайн-тести, тестові модульні контрольні роботи. Підсумковий контроль: залік (V семестр). Порядок оцінювання Поточна успішність з навчальної дисципліни оцінюється від 0 до 100 балів включно. Здобувач одержує залік, якщо за результатами поточного контролю він набрав 60 і більше балів. Якщо за результатами поточного контролю здобувач набрав менше 60 балів, він повинен виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів одержати відповідну кількість залікових балів з дисципліни. Якщо здобувач за результатами підсумкового контролю набрав від 0 до 34 балів, він повинен пройти повторне вивчення навчальної дисципліни відповідно до порядку, визначеного в університеті. Залік на очній (денній / вечірній) та заочній формах здобуття вищої освіти оформлюється після останнього семінарського заняття відповідно до розкладу залікової сесії. Критерії оцінювання Під час усних відповідей: повнота розкриття питання; логіка викладення, культура мовлення; впевненість, емоційність та аргументованість; використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних</p>

посібників, періодичних видань тощо); аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Під час виконання письмових завдань:

повнота розкриття питання; цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи; підготовка матеріалу за допомогою комп'ютерної техніки (комп'ютерних технологій), різних технічних засобів (слайдів, приладів, схем тощо).

Рівень відповідності критеріям

Творчий рівень (90 – 100 балів). Здобувач виконав програму навчальної дисципліни повністю, вільно володіє навчальним матеріалом, успішно і креативно розв'язує завдання різних видів складності, аргументовано висловлює свої думки, займається самоосвітою, може брати активну участь в наукових проєктах і конкурсах.

Високий рівень (80 – 89 балів). Здобувач виконав програму навчальної дисципліни в повному обсязі, володіє навчальним матеріалом у межах програми навчальної дисципліни, виконав завдання до кожної теми, проте у відповідях допускає деякі неточності.

Достатній рівень (70 – 79 балів). Здобувач виконав програму в повному обсязі, але нерівномірно володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати, проте не може сформулювати висновки досить ґрунтовно.

Задовільний рівень (65 – 69 балів). Здобувач загалом виконав програму, але більшість тем засвоїв поверхово.

Низький рівень (60 – 64 балів). Здобувач засвоїв теми з навчальної дисципліни, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні та фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості питань курсу.

Незадовільний рівень:

з можливістю повторного складання (35 – 59 балів). Здобувач частково виконав програму, не засвоїв більшості тем програми курсу, володіє елементарними знаннями з навчальної дисципліни, не вміє логічно, послідовно, грамотно висловлювати думку;

з обов'язковим повторним вивченням (0 – 34 балів). Здобувач не виконав більшості завдань програми, не володіє навчальним матеріалом.

<p>VII. Політика курсу</p>	<p>ґрунтується на засадах академічної доброчесності та визначається системою вимог, які ставляться до здобувачів вищої освіти в УДУ імені Михайла Драгоманова.</p> <p>Дні й години для консультацій: консультації проводяться за графіком кафедри: щосереди о 14:00. Про потребу в консультації здобувач повідомляє напередодні.</p> <p>Обсяги, терміни і порядок відпрацювань: відпрацювати пропуски здобувач може в години консультацій; доскласти / перескласти завдання можна протягом двох тижнів після пари, на якій воно мало бути зараховане; за доскладання / перескладання робіт (якщо здобувач не наводить поважних причин порушення вимог) оцінка за роботу може бути знижена.</p> <p>Максимальна кількість балів за виконання робіт: - аудиторна робота (опитування, доповіді тощо) – 30 балів; - самостійна робота (реферати, презентації тощо) – 30 балів; - модульні контрольні роботи – 40 балів.</p>
<p>VIII. Основні інформаційні ресурси</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Астрахан, Н. І. (2021). <i>Теорія літератури: основи, традиції, актуальні проблеми: навчальний посібник</i>. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 296. 2. Безпечний, І. (2009). <i>Теорія літератури</i>. Київ: Смолоскип, 388. 3. Блум, Г. (2007). <i>Західний канон: книги на тлі епох</i> [пер. з англ. під заг. ред. Р. Семківа]. Київ: Факт, 720. 4. Вінквіста, Ч., Тейлора, В. (ред.). (2003). <i>Енциклопедія постмодернізму</i> [пер. з англ.]. Київ: Вид-во Соломії Павличко "Основи", 503. 5. Галич, О. А. Назарець, В. М., Васильєв, Є. М. <i>Теорія літератури: підручн. для студ. філол. спец. вищ. навч. закладів</i>. Київ: Либідь, 2001, 2005, 2006, 2008. 6. Ковалів, Ю. І. (уклад.) (2007). <i>Літературознавча енциклопедія: у 2-х т.</i> Київ: ВЦ «Академія». 7. <i>Література. Теорія. Методологія.</i> (2008). Київ: Вид. дім «Киево-Могилянська академія», 543. 8. Моклиця, М. (2002). <i>Модернізм як структура. Філософія. Психологія. Поетика</i>. Вид. 2. Луцьк: РВВ «Вежа» Волинського держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 389. 9. Наливайко, Д. С., Шахова, К. О. (2001). <i>Зарубіжна література XIX сторіччя. Доба романтизму: підручник</i>. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 416. 10. Ніколенко, О. М., Мацапура, В. І. (2014). <i>Літературні епохи, напрями, течії</i>. Київ: Педагогічна преса, 228. 11. Павличко, С. Д. (1999). <i>Дискурс модернізму в українській літературі: монографія</i> [2-ге вид., перероб. і доп.]. Київ: Либідь, 447. 12. Пахарєва, Т. А. (2024). <i>Теорія літератури: навчальний посібник для студентів-філологів</i>. Київ: УДУ імені Михайла Драгоманова, 66. 13. Шалагінов, Б. Б. (2004). <i>Зарубіжна література: від античності до початку XIX сторіччя: історико-естетичний нарис: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів</i>.
<p>Обговорено та затверджено на засіданні кафедри світової літератури та теорії літератури, протокол № 2 від 11 вересня 2025 р.</p>	